

**Kmet, delavec
in obrtnik
naj bode naro-
du vodnik!**

Izhaja vsako sredo.

Marečnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo „ 15.—
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamke za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

**Vsakdo vrtva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!**

Rekopis se ne vra-
šajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvoraki
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.104.

Zahvala volilcem.

Volilcem SKS!

Načelstvo SKS se vsem, ki ste po-
kazali v minuli volilni borbi toliko
samozvesti in trdne vere v svojo
kmetško organizacijo, za vztrajno
možatost najiskreneje zahvaljuje.
Ravno prošle volitve so sijajno do-
kazale, da bo v skorajšnji bodoč-
nosti v naši državi zavladal pošte-
ni kmetško-gospodarski red. 72 po-
slancev je izvoljenih na kmetškem
programu napram 55 v prejšnji
skupščini. — Druga najmočnejša
stranka v skupščini je kmetška in
to nam je porok, da bo tudi v naši
lepi Sloveniji bodočnost naša.

Le vstrajno naprej, pa bomo v
družbi z našimi stanovskimi tova-
riši v celi državi priborili sebi svo-
bodo in vsem blagostanje.

Za načelstvo SKS

Ivan Pipan, predsednik.

Zahvala.

Podpisani izrekam vsem, ki so
dne 11. septembra izkazali zaupa-
nje naši stranki in tudi meni kot
nosilcu liste, najtoplejšo zahvalo.
Istočasno izrekam zahvalo vsem
štajerskim volilcem, ki so trdno
vstrajali v borbi za naš program in
naša načela in ki naj — če prav
niso dobili lastnega zastopnika —
smatrajo mene za svojega poslanca.

Brez velikih besed in brez bob-
nečih obljub naprej po načrtani in
dobro preizkušeni poti.

Vel. Lašče, 14. sept. 1927.

Ivan Pucelj,

narodni poslanec in minister n. r.

Volilcem kranjskega in radovljanskega okraja!

Volilni boj je za nami. Vkljub
najhujšemu navalu in pritisku obeh
naših gospodskih strank, zlasti na
nas, ste se držali krepko in moža-
to. Ni nam bilo sicer še dano, da
zmagamo, toda lep napredek v šte-
vilu glasov dokazuje, da naša moč
raste. Če bomo delali vztrajno, bo-
mo vedno bližje končni zmagi naše
kmečke misli tudi na Gorenjskem.

Lepo zadoščenje pa imamo v tem,
da je na Radičev listi na Hrvaškem
zmagal naš rojak dr. Shvegl. Ta iz-
volitev je najhujša obsodba onih
ljudi, ki so med volitvami agitirali
proti nam z lažjo, da hoče Radič
vse Slovence spraviti pod hrvaško
komando. Mi smo prepričani, da
bo naš poslanec tudi koristi naše
Gorenjske z vso vneto zastopal in

da bomo v njem vedno našli svoje-
ga dobrega svetovalca in podpor-
nika.

Za izkazano mi zaupanje pa se
vsem svojim volilcem iskreno za-
hvaljujem s prošnjo, da še nadalje
zastavijo vse svoje sile v boju za
našo sveto in pravično kmečko
stvar.

Ivan Ažman,

posestnik in župan.

* * *

Svojim volilcem v šmar- skem in celjskem volilnem srežu.

Možje, bratje! 1008 Vas je bilo v
šmarskem, 793 pa v celjskem volil-
nem srežu! Vam 1801 gre moja
iskrena hvala za zaupanje. Da niso
naši omagali v drugih srežih, Vi bi
bili dobili v moji osebi svojega po-
slanca, ki bi z delom dokazal, da je
govoril resnico na vseh številnih
shodih in sestankih, kjer smo se
bratski sporazumevali, da je treba
enkrat vreči s kmetških ram jarem
starokopitne klerikalne in gnijile li-
beralne gospode. Možje, bratje! Dr-
žite naše postojanke hrabro naprej,
zakaj kmalu pride čas, ko se iztrezi-
nijo naši tovariši tudi po drugih
krajih naše domovine in napoči
Slovenski kmetški stranki dan po-
polne zmage. Hvala Vam za izka-
zano zaupanje in — na svidenje.

Dr. Anton Novačan,

Zadobrova, pošta Celje.

* * *

Dva Slovenca — poslanca NSS.

V zadnji številki smo poročali,
da je izvoljen na listi Narodne
kmečke stranke (Slovenske kmeč-
ke stranke) v Sloveniji samo tov.
Ivan Pucelj. Takrat nam še niso
bili znani volilni rezultati iz cele
države.

Danes pa dodajamo še, da je iz-
voljen na listi Narodne kmečke
stranke v modruško-reški veliki
županiji (okraj Delnice-Vrbovsko)
tudi naš odlični rojak dr. Ivan
Shvegl iz Gorij pri Bledu.

Slovinci imamo torej v kmečki
stranki dva zastopnika. Eden je bil
izvoljen na Kranjskem (tov. Pu-
celj), drugi pa je bil izvoljen na
Hrvaškem.

Izvolitev dr. Shvegla na Hrva-
škem je najboljši dokaz, kako iz-
gleda »komanda« Štefana Radiča
nad Slovenijo v resnici. Klerikalci
so namreč ves čas volilne borbe
kričali in zijali, da morajo »Hrvati

iz dežele ven«, da »mora hrvaške
in zagrebske komande v Sloveniji
biti konec«, da »Hrvati nimajo v
Sloveniji nič iskati« itd.

Kako pa je odgovoril na kleri-
kalno lajanje Radič?

On je odgovoril tako, da je po-
stavil na Hrvaškem kot kmečkega
kandidata Slovenca dr. Shvegla in

sicer na takem mestu, da je bil dr.
Shvegl tudi izvoljen!

Tako izgleda »hrvaška koman-
da« v resnici! Sedaj pa vprašajmo
klerikalce, ali bi oni postavili za
kandidata v Sloveniji kakšnega hr-
vaškega duhovnika? Prepričani
smo, da nikoli!

Tu se vidi, kdo je komu res brat!

Položaj v Beogradu.

Položaj v Beogradu je v trenut-
ku, ko to pišemo, še vedno popol-
noma nejasen.

Naši bralci se gotovo še spomi-
njajo, kako je dr. Korošec v dobi
volilne agitacije na vseh svojih sho-
dih trdil, da je čisto gotovo, da poj-
de po volitvah SLS v vladu in da
sta Pribičević in Radič iz vsake
vladne kombinacije izključena. To
je navdajalo pristaše SLS, ki so po-
slušali in brali take besede z ve-
likim navdušenjem, kajti vsakdo
ve, da ima tisti, ki sedi v vladi, ja-
ko veliko moč.

Da bo prišel po volitvah v vladu,
to je trdil dr. Korošec na podlagi
takozvanega »blejskega sporazu-
ma«, ki sta ga sklenila on in pa
ministrski predsednik g. Vukičević.
Vsebinske te pogodbe pa ni na-
tanko znana. Jasno pa je, da more
taka pogodba držati le, če imajo
pogodbениki tudi v parlamentu po-
trebno večino.

G. Vukičević pa razpolaga samo
s 112 mandati, dr. Korošec pa z 21.
To je skupaj 134 mož. To pa je za
parlamentarno večino premalo, ker
šteje parlament 315 poslancev, za
večino pa jih je treba vsaj 158 in
pa še nekaj več, ker vsi poslanci
ne morejo vedno biti na vseh sejah
navzoči (bolezni itd).

Stvar stoji torej tako, da morata
gg. Korošec in Vukičević pridobiti
za sebe še eno tretjo stranko in to
naj bi bila Demokratska zajednica,
ki jo vodita gg. Davidović in dr. Ma-

rinković. Toda g. Davidović je že
med volitvami jako ostro napadal
vlado in zato še ni gotovo — vsaj
danes še ne — če bo hotel g. Davi-
dović s svojo skupino podpirati g.
Korošca in Vukičevića.

Na drugi strani pa so tudi opo-
zicionalne stranke jako močne. Tu
je v prvi vrsti Radič s svojimi 65
poslanci. Radiču bi se pridružili
morebiti še samostojni demokrati
in muslimani. To daje že nad 100
glasov. Če pa bi se tej skupini pri-
družila še Demokratska zajednica
z g. Davidovićem, potem bi imela
opozicija večino in novo vladu bi
lahko sestavil g. Davidović. V tem
slučaju pa bi bil »blejski sporazu-
m« brezpredmeten.

Vse je torej odvisno od tega, kam
se bo obrnila Demokratska zajed-
nica (Davidović).

Ni pa izključeno niti to, da se
Demokratska zajednica razkolje in
da bi šel en del z opozicijo, drugi
del pa, ki bolj drži z dr. Marinko-
vičem, bi pa podpiral vladu. Če bi
do tega prišlo, bo pa treba najprej
ugotoviti, koliko pristašev ima v
Demokratski zajednici g. Davidović
in koliko dr. Marinković.

Zato pa so trditve »Slovenca«, ki
že smatra vstop SLS v vladu kot
gotovo stvar, za enkrat še ravno ta-
ko prezgodnje, kot je prezgodnje
veselje »Jutra«, ki pravi, da je »De-
mokratski blok« že gotova stvar.
Položaj je v resnici tak, da je treba
še počakati.

Po končani volilni bitki.

Prav to, kar pomeni v vojni bit-
ki, pomenijo v politični borbi vo-
litve. Volitve so spopad med stran-
kami, kjer mora eden izgubiti in
eden dobiti. Dobi tisti, ki je bolj
pripravljen in čegar politična sred-
stva in politično orožje je močnejše,
izgubi pa tisti, čegar politično orož-
je je preslabo, oziroma če ga je
premalo.

Po vsaki vojski opazujemo, da
pišejo o poteku bojov generali ob-

širne knjige o vzrokih zmag in po-
razov, da se uče za bodočnost. Tudi
nam ne bo škodovalo, če si nekoli-
ko ogledamo vzroke politične moči
naših nasprotnikov, da se bomo ve-
deli po tem ravnati prihodnjiki.

Naši najhujši in najmočnejši na-
sprotniki so klerikalci, in zato si
hočemo njihovo moč najprej ogle-
dati.

Klerikalci pravijo o sebi, da so
politična stranka. To smo koncem

koncev tudi mi in tudi SDS. Oni imajo svoj političen program. Tega imamo tudi mi, in naš političen program in naš političen cilj — osvoboditev kmetov izpod gosposkega jarma — ni ravno najslabši. Do tukaj smo si torej enaki.

Silno neenaka pa so bojna sredstva, s katerimi razpolagamo mi in s katerimi razpolagajo klerikalci. Klerikalci imajo:

1. Silno močne in številne politične krajevne organizacije. Mi imamo sicer tudi dobre organizacije, ki se prav lepo razvijajo, toda še zdaleka ne toliko, da bi se mogli meriti v tem oziru s klerikalci. Nauk: Snujte povsod, kjer morete, krajevne politične organizacije! Kakor imajo klerikalci v vsaki fari in v vsaki občini svojo politično organizacijo, tako moramo tudi mi povsod postaviti svoje organizacije. Za to je seveda treba dela, ampak kjer je resna volja, gre vse!

2. Klerikalci imajo v vsaki fari svojega stalnega političnega delavca — to je domači duhovnik.

To je neizmerna sila, kateri mi ne moremo postaviti drugega nasprotnika kakor naš tisk in pa edino take moči, ki so tako pogumni in tako neodvisni, da se ne boje zamere niti v farovžu. Takih mož pa je v naši deželi še malo, zlasti na kmetih, kjer je praznoverje pred nekimi »nadnaravnimi« močmi duhovnikov še silno razširjeno (»zamaševanje«, »delanje toče« in kar je podobnih oslarij). Nauk: Skrbimo zlasti na deželi za pravo izobrazbo ljudstva. Samo hujskanje in »farška gonja« še ni izobrazba. Tu čaka naša prosvetna društva še mnogo dela. Tudi učitelji bi v tem oziru lahko mnogo storili, ako bi se šola pri nas zavedala, da ni njena prva naloga učiti ljudi, koliko prebivalcev ima to ali ono mesto, ampak da je ena prvih nalog naše šole razbiti praznoverje med ljudmi. O tem govorimo na drugem mestu več.

3. Klerikalci imajo za doseg svojih političnih ciljev na razpolago versko in cerkveno moč!

To je ogromna duševna sila, s kakršno ne razpolaga nobena druga stranka v Sloveniji. Ta sila postane pa najhujša, če se jo za politiko zlorablja s tem, da se obeta pekel na onem svetu tistim, ki na tem svetu nočejo biti politični pristaši SLS!

Nauk: Širite med ljudstvom politično, zlasti pa duševno izobrazbo! Širite med ljudi knjige in časopise, ki duševno in politično izobrazbo pospešujejo! Drugeče zlorabe vere v politične svrhe ne bo nikdar konec v naši deželi!

Koliko je vredna duševna izobrazba tudi za politiko, vidite lahko n. pr. v Ljubljani. Tu je že toliko duševno izobraženih ljudi, da se s praznoverjem nikamor naprej ne pride. Izobraženi ljudje ne straše svojih otrok z raznimi »bavbavi«, ampak jim vse stvari po možnosti razložijo tako kakor je treba. Izobražen človek se ne boji nobenega »zamaševanja«, tudi ne »črnošolske toče«, zato pa se tudi duhovnika prav nikjer ne boji, najmanj v politiki, ampak ga le spoštuje, če je kot človek spoštovanja vreden. Zato pa v krajih, kjer je prava iz-

obrazba doma, tudi nimajo »političnih pridig«, ker jih nihče ne bi poslušal, ampak bi ljudje nejevoljni iz cerkve ušli. To tudi pametni duhovniki sami prav dobro vedo in se v take reči niti ne spuščajo. Zloraba vere je mogoča samo pri neizobraženih in praznovernih ljudeh, iz česar sledi, da za naše kmečko ljudstvo ni nikdar preveč prave duševne izobrazbe! Pravo duševno izobrazbo pa daje samo razširjenje in poglobitev naravoslovnih ved in znanosti. Znanje spominskih ved (jeziki, zgodovina itd.) in pa opisnih ved (zemljepisje itd.) še ne daje duševne izobrazbe.

S kakšnimi sredstvi pa razpolagajo samostojni demokrati?

Samostojni demokrati razpolagajo z denarjem in s tiskom, ki ga omogoča denar. To je eno.

Imajo pa tudi oni neko duševno silo, in ta je v tem, da priprosti ljudje silno radi posnemajo gospodo.

Starejši ljudje se gotovo še spominjajo — mlajši pa naj stare vprašajo — kako silno radi so se včasih ljudje, ki so prišli za par mesecev v mesto med gospodo, bahali s par nemškimi besedami: Zakaj? Stvar je čisto lahko razumljiva. Takrat, ko je bila gospoda pri nas še nemška, so imeli za »kmečkega tepca« tistega, ki ni znal nemško. Kmečki fant, ki je prišel v mesto,

pa ni hotel biti »kmečki tepec« in začel je lomiti nemščino, da je bil »gospod«! Kajti, kakor hitro je lomil par nemških besed, ga je jara gospoda že bolj lepo in prijazno gledala.

Prav tako kakor je bilo nekaj z nemščino, je danes s takozvano »naprednostjo«. V mesto pride kmečki fant, nepokvarjen in priroden. A že prvi trgovski pomočnik, ki nosi kravato in ovratnik, ga nahruli, da je »kmečki osel«. Zato gleda okoli sebe in posluša. In sliši razne mestne ljudi, da so »napredni«. — Ej, si misli fant, če je pa tako, bom pa še jaz »napreden« in res postane »napreden«. Sicer ne ve, kaj je to, ampak misli, da je dovolj za »naprednost«, če zabavlja čez farje. Kakor hitro pa to naredi, potem ga napredna gospoda prizna »za svojega« in on sme zvečer sedeti pri tisti mizi, kjer sedi »napredna gospoda«.

Nauk: Utrjujte svoje fante v kmečki zavesti! Potem jim ne bo prav nič imponirala nobena gospoda, tudi še tako »napredna« ne.

Vidite, taka so orožja naših političnih nasprotnikov. Mi pa moramo ta orožja spoznati in skrbeti, da bo naše duševno orožje počasi in z vztrajnim delom tako silno in močno, da bomo z lahkoto odbijali naslake naših političnih nasprotnikov!

Izid volitev v volilnem okrožju Maribor - Celje.

SKS je dobila: l. 1925 l. 1927

Brežice	677	334
Celje	466	793
Dol. Lendava	16	157
Gornji grad	17	159
Konjice	73	45
Laško	121	100
Ljutomer	440	433
Maribor desni breg	214	230
Maribor levi breg	326	233
Murska Sobota	22	335
Ormož	207	143
Prevalje	11	35
Ptuj	358	507
Slovenji gradec	112	209
Šmarje	550	1008

Skupaj 3612 4721

Navajamo tu številke naše stare SKS, katera je temelj sedanji SKS, in vidimo pri tem, da je število onih kmetov pristašev, na katere lahko Slovenska kmetijska stranka vsak čas prisega in gradi, lepo naraslo tudi na Štajerskem. To nam daje trdno prepričanje, da bo kmetijski pokret v najkrajšem času prebolel vse rane, ki so mu jih zadali njegovi nasprotniki in da bo po reorganizaciji stranke tudi Štajerska visoko dvignila naš zeleni kmetijski prapor.

Koliko glasov so dobile poedine stranke pri preteklih volitvah:

V celoti je glasovalo 2.294.352 volilcev t. j. vsega skupaj 63 odstotkov. Količnik za poedini mandat znaša 7.283 glasov. Mandatov Glasov

Radikali (vladni)	82	505.735
Radikali (pašičevci)	29	195.099
Radikali (disidenti)	—	33.348
Narodna Seljačka stranka	64	381.370
Demokrati	61	375.789
Samostojni demokrati	22	189.984
Zemljoradniki	9	151.203
Muslimani	18	128.336
Klerikalci	21	139.932
Hrvatski blok	2	48.526
Nemci	6	48.032
Nezavisni delavci	—	42.866
Socijalisti	1	23.477
Republikanci	—	4.232
Manjše grupe (med njimi tudi Nikič)	—	12.094

Za Narodno kmetijsko stranko je bilo v celoti oddanih 532.573 glasov in 73 poslancev. Preko pol milijona zavednih kmetov pristašev po celi državi.

Zadnjič smo pomotoma javili število poslancev Narodne kmetijske stranke, ki znaša dejansko 64.

Opozorilo krajevnim organizacijam.

Po mnogih okrajih se bodo vršile prihodnje mesece občinske volitve. Opozarjamo odbore krajevnih organizacij, da skličejo takoj sejo krajevne organizacije in da prično takoj s sestavljanjem kandidatnih list. Posebno pozornost morajo obračati na to, da bodo vsi kandidati in namestniki **lastnoročno** podpisali kandidatno listo. Mnogo kandidatnih list je bilo v drugih okrajih, kjer so se volitve že vršile, radi potvorjenih podpisov razveljavljenih. Kdor zna pisati, se mora sam podpisati, kdor pa ne zna, se mora dotični, ki ga podpiše, tudi sam podpisati poleg njegovega imena.

Kmetijska razstava „LJUBLJANA V JESEN“.

V soboto je bila v prostorih ljubljanskega velesejma otvorjena kmetijska razstava »Ljubljana v jeseni«.

Razstava je jako lepo in spretno prirejena. Obsega več oddelkov in sicer: Oddelek za kmetijske stroje, oddelek za sadjarstvo, oddelek za zelenjavo, oddelek za mlekarstvo in sirarstvo, oddelek za vinogradništvo, oddelek za vrtnarstvo in oddelek za čebelarstvo. Poleg tega bodo prirejene ta teden še živinorejska razstava in konjske dirke.

V vseh oddelkih vidimo lep napredek našega kmetijstva. Razstava dokazuje, da so tudi naši kmetje začeli uvidevati, da nekaj med našimi kmeti silno priljubljeno načelo, »da je dovolj, če se zemlja obdeluje kot so jo obdelovali naši pradedje«, polagoma le izgublja svojo veljavo. Kakor kmetje vseh dežel, spoznavajo tudi naši kmetje, da se je treba vedno in vedno učiti, da je treba pogledati, kako delajo drugod, in da je treba na podlagi skupnih izkušenj napredovati, če se hoče vzdržati.

Posebno poučna je v tem oziru mlekarstva in sirarska razstava. Na razstavi se more ugotoviti velikanški napredek našega sirarstva, ki danes preskrbuje skoro že celo našo državo s svojimi dobrimi izdelki. Ta panoga kmetijstva donša slovenskemu kmetu že lepe milijone na leto. Ugotoviti pa moramo pri tej priliki brez samohvale, da ima za napredek te panoge kmetijstva neveljive zasluge naš tov. Ivan Pucelj, ki je kot minister za

poljedelstvo baš mlekarstvu za drugim naklonil toliko podpore, da vsaj večina njih danes že trdno stoji na svojih lastnih nogah.

Hvaležnost za njegovo naklonjenost mlekarstvu in sirarstvu za drugim pa pri volitvah ni bila ravno velika. Toda mi vsi vemo, kako ta svet plačuje. Sijajno zadoščenje pa daje tov. Pucelju za njegovo nesebično delo ravno razstava.

Plodove delovanja tov. Pucelja vidimo sploh na vseh oddelkih. Prepričani smo pa tudi, da za razstavljenimi predmeti tudi govedoreja in konjereja ne bosta zaostajali. Vprašanje pa je, koliko ljudi se bo spomnilo pri pogledu na nagrajene živali, da je tudi za napredek živinoreje ravno tov. Pucelj več pripomogel kakor vsi njegovi predniki?

Kmetijska razstava v Ljubljani je najsijajnejše izpričevalo za plodnosno delovanje tov. Pucelja za napredek slovenskega kmeta in najmočnejša zavrnitev laži, ki jih gromadijo klerikalci dan na dan proti naši stranki, a še posebej proti tov. Ivanu Pucelju.

In tudi zato želimo, da obišče in pregleda razstavo čim več kmetov, da se prepričajo na lastne oči, kje je resnica in kje je laž.

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri I.G.N. ŽARGI, Ljubljana.

Navodila za občinske volitve.

Kdo ima pravico voliti? Pravico voliti imajo vsi moški, ki so stari 21 let in so vpisani v volilnih imenikih. Voliti mora vsak osebno.

Kdo sme voljen biti? Za občinske odbornike ali namestnike smejo izvoljeni biti moški, ki imajo pravico voliti in ki so dopolnili 24. leto in če bivajo v občini vsaj eno leto.

Koliko odbornikov se voli v občini? V občinah z manj kakor 500 prebivalci 7 odbornikov in 3 namestnike, z manj kakor 1.000 prebivalcev 9 odbornikov in 4 namestnike, 2.000 prebivalcev 17 odbornikov in 17 namestnikov, 5.000 prebivalcev 25 odbornikov in 25 namestnikov, 10.000 prebivalcev 33 odbornikov in 33 namestnikov, 20.000 prebivalcev 37 odbornikov in 37 namestnikov, 40.000 prebivalcev 41 odbornikov in 41 namestnikov, s 40.000 ali več prebivalci 49 odbornikov in 49 namestnikov. Merodajno je zadnje ljudsko štetje.

Volilni imeniki. Volilni imeniki se morajo razgrniti za dobo 14 dni, da jih vsakdo lahko pregleda. Tekom te dobe se smejo zoper nje vlagati pri županu pismeni ugovori, reklamacije. To je razglasiti na občinski deski. V razglasu je navesti dan, s katerim se prične štirinajst-dnevna reklamacijska doba.

Ugovore sme vlagati vsakdo, ki je vpisan v volilni imenik, kakor tudi vsak drugi moški, star vsaj 21 let in redno bivač v občini.

Ugovor je vložiti ob vsaki reklamaciji posebej ter mora biti opremljen z dokazili, potrdilo župnega urada o starosti in županstva o bivanju v občini, kar mora stranka na njeno zahtevo vsako oblastvo takoj brezplačno izdati.

Vsakemu volilcu je prepuščeno, da v uradnem prostoru ob navadnih uradnih urah, najmanj pa vsak dan od 9. do 12. ure in v občinah z vsaj 2000 prebivalci tudi še od 15. do 18. ure, v dobi, določeni za razgrnitev imenikov, prepíše te imenike. Občina mora v ta namen napraviti vsaj tri poverljive prepise volilnih imenikov, na ukaz okraj. glavarstva tudi več.

Volitev se mora vsaj 6 tednov prej razglasiti na občinski deski. V razglasu o volitvi je poleg naznanila o volišču in dneva volitve, o nje začetku in zaključku, o številu občinskih odbornikov in namestnikov, ki jih je izvoliti, sprejeti zlasti tudi objave o razgrnitvi popravljenih volilnih imenikov in o načinu in roku za prijavo in vezanje kandidatnih list.

Kandidatne liste. Občinske odbornike in namestnike je voliti po obveznih kandidatnih listah.

Zato morajo politične, socialne in druge skupine volilcev najpozneje v 10 dneh po razpoložljivi pravomočni volilni imenikov predložiti okrajnemu glavarstvu kandidatne liste za volitev občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste morajo obsegati toliko imen, kolikor je voliti občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem in z uradnim pečatom opremljenem obrazcu, ki ga z dnem prve razgrnitve volilnih imenikov proti odškodnini vsakdo dobi pri županu, pri okrajnem glavarstvu ali pa pokrajinski upravi v Ljubljani.

Z izvirno kandidatno listo morajo predlagatelji predložiti še po dvakrat toliko prepisov liste, kolikor je v dotični občini volišč.

Na prepisih kandidatnih list, za katere je tudi uporabiti uradne obrazce, imena predlagateljev ne smejo biti navedena. Na teh prepisih se morajo označiti samo imena predstavnikov in namestnikov liste (čuvanje).

V razglasu o volitvi mora župan objaviti dan in uro, do katere se smejo vlagati liste.

V kandidatno listo se smejo sprejeti kot kandidati vse osebe, ki morejo biti izvoljene.

Vezava kandidatnih list. Dvoje ali več v isti občini vložnih kandidatnih list se lahko veže. Dotično izjavo strank morajo najmenj javiti okrajnemu glavarstvu vsaj 8 dni pred volitvijo njih pooblaščenim zastopniki, ki so na kandidatnih listah kot taki vpisani. Okrajno glavarstvo mora to izjavo izročiti po županu volilnemu odboru čim se ta sestane.

Kako je podpisati kandidatno listo. Kan-

didatne liste za volitev občinskih odbornikov in namestnikov morajo biti izrečno označene za take in čitljivo svojeručno (zelo važno) podpisane najmanj po tolikih volilnih upravičenih kolikor je voliti odbornikov in namestnikov v dotični občini. Vsak volilni upravičenec sme podpisati le eno samo kandidatno listo. Listo morajo podpisati tudi vsi kandidati z opombo, da izvolitev po tej listi sprejmejo. Podpisi kandidatov, ki so vpisani v volilnem imeniku, se štejejo v predpisano število predlagateljev. Ako kandidat ne zna pisati, ga podpiše z njegovo privolitvijo kdo drugi, ki mora še svoje ime podpisati poleg.

Kako se sestavijo kandidatne liste? — Kandidatne liste se morajo sestaviti takole:

Na čelu liste se zapiše ime občine, dan volitve, za katero liste veljajo in pa jasna in določena označba skupine volilcev (na primer Lista Slovenske kmetijske stranke), ki predlaga listo, tako da se lahko loči od vsake druge.

Potem pod I.:

S tekočimi števkami 1, 2 itd. označena imena in priimki, prebivališče in poklic predlaganih kandidatov za občinske odbornike. Teh kandidatov mora biti toliko, kolikor je izvoliti občinskih odbornikov.

Potem pod II.:

S tekočimi števkami 1, 2 itd. označena imena in priimki, prebivališče in poklic kandidatov za namestnike. Teh kandidatov mora biti tudi toliko, kolikor je izvoliti namestnikov.

Pod imena kandidatov se napišejo imena enega predstavnika (čuvarja) in enega namestnika (namestnik čuvarja) te liste za volilni odbor.

Ako se voli na več krajih v občini, se napiše za vsako volišče ime po enega predstavnika in po enega namestnika liste v volilnem odboru.

Pod vse to se podpišejo svojeručno in čitljivo vsi kandidati z opombo, da po tej listi sprejmejo izvolitev.

Na kandidatni listi je dalje imenovati izmed predpisane eno osebo in nje namestnika, katere naj v imenu in po naročilu podpisane obkujeta z županom, oziroma političnim oblastvom kot pooblaščenega zastopnika.

Ako take prijave ni, se smatra prvi podpisaneec za zastopnika, drugi podpisaneec pa za njegovega namestnika.

Za predstavnike list v volilnem odboru smejo biti označeni ali predlagatelji sami ali pa druge osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku dotične občine.

Brez privolitve se ne sme nihče označiti za predstavnika liste, ali njegovega namestnika.

Kandidatne liste, ki ne zadoščajo gorenim predpisom, ali pri katerih se je vršila zloraba splošne označbe že obstoječih političnih ali drugih strank, mora okrajno glavarstvo tekom 5 dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v popravilo.

Poziv se mora proti dostavnici izročiti pooblaščenemu zastopniku ali njegovemu namestniku. Ako se pozivu ne zadosti tekom 5 dni, je kandidatna lista neveljavna.

Kandidatne liste, na katerih se je ugotovil potvoren podpis, proglašajo okrajno glavarstvo ne glede na nadaljnjo kazensko postopanje za neveljavne tudi, če so že bile potrjene ali objavljene.

Denar naložite
najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Tavčarjeva (Sodna) ulica štev. 1.

Obreštuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%; na trimesečno odpoved po 8%; vloge v tekočem (žiro) računu po dogovoru.

Stanje vlog okroglo 15.000.000 Din.
Jamstvo nad 50 milijonov dinarjev.

Po volitvah na Štajerskem.

Cerkev vas kliče, da glasujete za klerikalce! —

Klerikalni tednik »Slovenski Gospodar« je na Štajerskem silno razširjen. Zanj agitirajo in naročnino pobirajo največ po župniščih. Zadnja številka tega lista je prinesla poziv na »Slovenske može in mladence«, da volijo SLS. Tam stoji črno na belem: »Kličte vas Cerkev! Ako bi večina poslancev v narodni skupščini bila protikrščanskega in protiverskega mišljenja (kakor je n. pr. naša kmečka stranka!!!), ki se na zunaj pokriva s svobodomiselnim, liberalnim in naprednjaškim imenom, bi bila velika nevarnost za položaj katoliške Cerkve v naši državi. Svobodomiselna večina v parlamentu bi pod pritiskom framasonске lože, strupene sovražnice katoliške Cerkve, sklenila zakone, ki bi storili konec svobodi in pravicam naše Cerkve v javnem življenju.«

Tako je pisal klerikalni list ob času, ko je SLS stopila v »prijateljsko zvezo« z radikali, med katerimi je prav veliko framazonov, pravih in pristnih članov beograjske lože!

Da pa bo ironija in norčevanje klerikalcev iz vere in cerkve še večje, je zapisal »Slovenski Gospodar« še sledeče:

»Rimski papež Pij XI. ne odjenja zabičevati katoliškim vernikom, da je njihova sveta dolžnost, potegovati se in bojevati se za krščansko šolo, za nerazdružljivost katoliške zakonske zveze in za svobodo katoliške Cerkve. S tem, tako povdarja sv. Oče, katoličani ne delajo politike, marveč vršijo svojo versko dolžnost. Kdor tega ne stori, o takem se ne more reči, da izvršuje vse svoje krščanske dolžnosti.«

Kdo pa je tisti, proti katerim morajo »katoliški možje« nastopiti pri volitvah za »svobodo katoliške Cerkve«?

To je pa »Slovenska kmetijska stranka«! Sam gospod katoliški poslanec in bivši Korosec minister Vesenjak je na svojih javnih shodih lagal, da je tov. Pucelj odpravil krščanski nauk iz kmetijskih šol!

Katoličani prve, druge in tretje klase!

Vsi Slovenci smo pripadniki katoliške cerkve, razen malega števila protestantov v Prekmurju. Toda naši cerkveni dostojanstveniki in duhovniki so nas katolike razdelili v več razredov! V prvo klaso spadajo tisti, ki so politični pripadniki SLS, v drugo in tretjo klaso pa spadajo pripadniki tistih strank, v katerih skrinjicah se skriva pravi pravcati hudič! Tako daleč je prifurala klerikalna politika! Za izveličanje duše je najprej potrebno, da voliš dr. Korošca in njegove kandidate, dobra dela in molitev — to vse je postranskega pomena! V cerkvah se agitira za klerikalno stranko in klerikalne kandidate! Izvoljeni poslanci SLS sami pa nudijo najlepšo sliko: Med 20 klerikalnimi poslanci bo 7, če ne 8 duhovnikov!

Mehika.

Mehika je tista dežela, ki so jo v volilni agitaciji klerikalci porabliali za strašilo med pobožnim kmetiskim ljudstvom. Češ, tam brezverci zelo preganjajo cerkev in duhovnike. Če ne boste volili SLS, bo prišlo pri nas prav tako. Pucelj je že odpravil katoliški nauk iz strokovnih šol!

Toda Mehika je že tu! Po deželi so švigali številni duhovniki po politično-strankarskih poslih. Župniki, kaplani, katehetje iz mest, bivši feldkurati — na vsaki cesti in stezi si lahko naletel na duhovnika, ki je šel ali pa se vračal s politične agitacije, zanemarjajoč svoj dušebrižni poklic. Samo pristaši in priganjači SLS so bili pravi katoličani, vsi drugi pa katoličani druge ali pa celo tretje klase! Vsi duhovniki - poslanci, ki hodijo v Beogradu v civilni obleki, so sedaj nosili zopet kolar!

Štajerska še ni videla takšnih divjih političnih metod, kakor pri zadnjih volitvah.

Preganjanje Slovencev v Italiji.

Staro nasprotje med Italijani in Slovani v današnji Italiji je pričelo presegati že vse meje človečnosti. Kar se dogaja danes v zasednem ozemlju Slovencev in Hrvatov od italijanske strani, se ne dogaja niti najbolj divjemu plemenu v centralni Afriki.

Znano je, da je največja sila naših rojakov, ki zdihujejo pod italijanskim jarmom, njihova kulturna moč. Slovenci so imeli veliko število ljudskih šol, tako da je med Slovenci v Italiji jako malo analfabetov ali pa nobenega. Med Italijani pa je do 80 procentov ljudi, ki ne znajo brati in pisati. Tako je zlasti v Južni Italiji. To stanje je

dajalo Slovincem znatno kulturno premoč nad Italijani. Da to premoč stro, so sklenili današnji fašisti, da slovensko šolstvo uničijo. In res: slovensko šolstvo so pregnali, iz slovenskih šol pa so napravili italijanske potujočevalnice. Danes ne razume otrok učitelja, učitelj pa ne otrok, ker so učitelji na nekdanje slovenske šole sami Lahi.

Pregnali so dalje iz naših krajev vse slovenske uradnike, ki so razumeli jezik ljudstva. Kakšna »pravica« se danes deli ljudem, ki sodnika ne razumejo, sodniki pa ljudi ne, si lahko mislimo.

Pregnali so dalje povsod sloven-

ske delavce. Domačin ne dobi dela, ker ga mora imeti v prvi vrsti lačni Italijan — naši ljudje pa morajo s trebihom za kruhom v daljno Argentino. Kako je Slovenec kot gospodar v vsakem oziru zapostavljen za Lahom, o tem pa itak vedo dovolj povedati trgovci, obrtniki in kmetje, ki jih tlačí laška mora.

Pregнали so naš jezik tudi iz cerkve. To se pravi, da naš človek niti moliti ne bi smel več tako kakor ga je mati učila. To je barbarstvo in surovost prve vrste in dokazuje le, da je današnja Italija pravi kulturni škandal za Evropo in za ves svet.

Nasilje, ki ga izvršuje Italija nad našim narodom, pa je jako nevaren znak za moč fašizma. Mi vsi vemo, da so Nemci v Avstriji ravno v trenutku izlivali ves svoj bes nad Slovane, ko se je Avstrija že podirala. Tudi v Italiji izgleda, da je tako. V najnovejšem času prihajajo iz same Italije poročila o krvavih puntih laških delavcev proti fašizmu. Ni nobenega dvoma, da se bodo upori sestradanega laškega ljudstva širili in krepili tako dolgo, da bo lepega dne tudi g. Mussolini slekel svojo fašistovsko srajco in pobegnil kdo ve kam. Takrat bo tudi za naše rojake prišla ura odrešenja!

Dopisi.

Štajerska.

Iz revnih Haloz.

Izmed vseh dosedanjih slovenskih poslancev je bil za nas Haložane še najboljši g. dr. Ploj, ki živi dandanes v Parizu kot predsednik jugoslov. reparacijske komisije. Če so nas kdaj zadele vremenske neizgode (toča, pozeba, plazovi itd.), je bil dr. Ploj takoj osebno na lieu mesta, popisal si je vse prizadete posestnike, se odpeljal na Dunaj in v najkrajšem času smo prejeli podpore, brezobrestna posojila in odpis davkov.

Tako je delal dr. Ploj. In mi Haložani smo mu še danes po tolikih letih za njegovo res uspešno delovanje prav iz srca hvaležni. »Obljubovat« pa nam dr. Ploj ni prišel nikdar ničesar.

Kako pa dela g. Vesenjaka?

Je sicer že večletni poslanec ptujskega okraja, bil je celo parkrat že — minister, dosegel za nas Haložane do danes še ni nobenih pomembnejših podpor in drugih olajšav. Točo, pozebo, smod, plazove itd. smo imeli že ponovno, a g. Vesenjaka — ni bilo na spregled. In tako je tudi izostala — pomoč.

Med nas pride g. Vesenjaka izjemoma le takrat, ko mu izteče poslanski mandat. Pride in nas pošteno nakrmi s praznimi, vabljenimi obljubami in mi Haložani, Prleki in Poljanci smo vsikdar tako lahko mišljeni, da mu damo svoje glasove, da ga potem ne vidimo več do prihodnjih volitev, ko potrebuje zopet naših kroglic.

Veržej. Moja dolžnost kot čuvaj skrinjice je, da Vam sporočim, kako smo se imeli na volišču v Veržaju. Agitacija je bila strašna, od vseh treh strank. In najbolj ostud-

no so delali klerikalci. Neki pristaš SLS je na predvečer zbral vse najemnike in delavce v gostilni Hedžet in jim je obljubil, da jim lode dal hiše za zidat, tudi je mislil ustanoviti eno tako zadrugo. Samo to ni bilo nič drugega kot manever za volitve. Ljudje so pa danes taki, ako jim kdo kaj obljubi, pa gredo za njim. In drugi dan je bil dotični na volišču, kjer ni zdržal, ampak je zapustil volilno poslopje in šel v Bunčane in agitiral za svojo stranko in privedel 8 volilcev. SDS ga je že izročila advokatu. Poročam vam tudi, da se naši pristaši ne strinjajo s sestavo kandidatne liste.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Naše društvo kmetijskih fantov in deklet je imelo v pondeljek, dne 12. t. m. izredni občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči novi odbor: Predsednik M. Brumen, podpreds.: Zalika Nemec, tajnik: K. Prah, blagajnik: K. Marinič, knjižničar: K. Korošak, gospodar: A. Korošakova, odbornika M. Vrzelova in N. Zdravec, namestniki: T. Košar, L. Domajnko, P. Nemec.

Zg. Sv. Kungota. Kako klerikalci izrabljajo cerkev in vero, naj služi ta-le primer. Dne 8. t. m. se je duhovnik med sv. mašo obrnil in molil vsem prisotnim faranom glasno naprej za zmago prve škrinjice (dr. Korošca) pri volitvah. Kaj takega se meni zdi oskrunjenje cerkve. Kajti to bi bilo za druge osebe po verskih predpisih, kakor jih g. duhovniki ubogemu ljudstvu pridigujejo, kaznjivo. Opazovalec.

Makole pri Poljčanah. Pri nas vladajo čudne razmere. Neglede na to, da je bil klerikalni pritisk za časa volitev tak ali še hujši kot v Macedoniji, ampak tudi občinsko gospodarstvo je tako, da bomo pri prihodnjih občinskih volitvah temeljito spremenili dosedanje stanje. Kar se pa tiče volitev samih, moram reči, da ni bilo nikdar toliko laži, toliko obrekovanj in blatenja od strani klerikalcev, kakor sedaj. Zadnjo noč so kar skozi zborovali in gruntali, kaj bi proti naši kmečki stranki podvzeli. Toliko izrabljanja vere in cerkve še ni bilo pri nobenih volitvah. Ali vse nič ne pomaga. Kmečka misel stoji trdno in se bo prej ali slej razširila po vsej deželi. Živeli naši kmečki voditelji! Živela Radić in Pucelj!

Kranjska.

Z Gorenjskega. Kakor povsod, tako so demokrati in klerikalci tudi na Gorenjskem najhujše agitirali proti Slovenski kmetijski stranki. To je bilo kakor domenjeno. Na Bledu se je neki mogočen gospod celo izrazil napram čuvaju naše skrinjice, da mu ne bo dal nobenega kolesa več delati, če takoj svojega mesta ne zapusti. Take izjave si je treba zapomniti, ker čez sedem let vse prav pride. — Zelo nas pa je razveselila novica, da je izvoljen za poslanca tudi naš rojak dr. Shvegl. V imenu naših volilcev kranjskega in radovljiskega okraja mu je čestital naš tovariš župan Ažman. Poslanec dr. Shvegl se je še tisti dan odpeljal v Bohinj, kjer se je takoj dal poučiti o željah bohinjskih kmetov. Prepričani smo,

da bo beseda našega odličnega rojaka tudi v Beogradu nekaj zalegla in da ne bomo ostali osamljeni v svojih težavah. Izvolitev dr. Shveglja na Hrvaškem je najlepši Radićev odgovor na nesramne klevete naših nasprotnikov, da nas hoče Radić vse spraviti pod hrvaško komando. On nam ni dal nobene komande, pač pa enega poslanca več! Sedaj bomo videli gotovo mnogo ljudi prihajati v Gorje, ki so pri volitvah govorili čisto drugače. Škoda, da je med gorenjskimi kmeti še tako malo kmečkega ponosa in kmečke zavesti, da morajo Hrvati izvoliti našega najožjega rojaka za poslanca! Mi pa želimo novemu poslancu kar največ in najlepših uspehov.

Sušje pri Ribnici. Značilno izjavo za klerikalce je podal pos. Iv. Boh, ki je hotel zaničljivo govoriti o naši kmetijski stranki. Našemu čuvaju je rekel, da ne bi čuval našo skrinjico niti za 1000 Din, češ, da je to hudičeva skrinjica. G. Boh menda ne ve, da je bil na Kranjskem letos hudič v drugi klerikalni skrinjici in da ga je »vahtal« zvesto cel dan. Sicer se bomo pa že še videli in bo tudi g. Boh drugače govoril, kajti kmetiska zavednost je v našem okraju tako močno vkoreninjena, da »je nihče več ne izruje.

Videm — Dobropolje. Kljub silnemu volilnemu pritisku od nasprotne klerikalne stranke, ki je bila takorekoč trdnjava, kot so jo že sami nazivali, smo vzeli nji prve obrambne okope. Napredovali smo od zadnjih volitev od 72 glasov na 116, čez 20 naših volilcev pa ni bilo ali pomotoma ali vedoma vpisanih v volilni imenik, tako pa smo vendar napredovali za celih 44 glasov. Kmetje le vztrajno naprej, do končne zmage, ki mora priti.

Ponovavas pri Grosupljem. Kdo že ne pozna grička Tabor, kjer ponosno stoji cerkvice sv. Nikolaja z visokim obzidjem še iz turških časov. Od tam je 10 min. oddaljena podzemeljska županova jama, katera je zelo krasna, v njej se leske ta na tisoče raznih stalagmitov in stalaktitov. Ob svitu Aurove luči izgledajo kot pravi brilanti ter tvorijo razne skupine n. pr. »Spomenik neznanemu junaku«, »Županov kapnik«, »baldahin«, »zastor«, »orglje«, »brilantni steber«, »slap«, »skupina počenih stebrov«, »altar«, »krstni kamen« v ozadju z biserno čisto vodo. Jama je vsakemu lahko dostopna, kajti po jami so napravljene lesene stopnice ter več hodnikov.

Vače pri Litiji. Nedeljske volitve SKS na Vačah so izborna izpadle. Dokazale so, da je g. Lebinger slab prerok. Na, shodu, ki ga je imela SLS na Vačah, dne 4. t. m., je rekel Lebinger, da SKS na Vačah ne bo več dobila 100 glasov, ampak komaj 70. Bilo pa je ravno nasprotno dobila je SKS 104 glasove, je torej napredovala za 4 glasove od prejšnjih volitev. Medtem ko je SLS nazadovala za 3 glasove. Tu je zopet napredek naše SKS, katerega bodimo Vačani veseli. Gospodu Lebingerju pa bodi povedano, da naj ne hodi na Vače farbat ljudi, ker Vačani so bili vedno in bodo osta-

li na svojem mestu. Njih cilj pa je, da se njih vrsta še bolj pomnoži in ne bodo odnehali prej, dokler ne zmaga kmetiska delavska misel. Nadalje se je zastoj šopiril g. župnik na prižnici ter celo rekel: »V nedeljo so volitve in vredno se mi zdi, da Vam povem kam volite, ker drugače bo tako pri nas kakor v Mehiki, da cerkve zapirajo in podirajo. G. župnik naj se prav nič ne boji, da bi cerkve pri nas zaprli ali celo podirali. Vačani veselimo se tega napredka in tako neumorno naprej. Z pozdravom kmetijski fantič.

Stari trg. Čeprav so že minule volitve, vendar se še oglašim ter sežem nazaj v čas, ko se je vršila z vso ljutostjo volilna borba. Na Mali šmaren nas je obiskal prvobornik za zvezo Slovenije z morjem preko Starega trga, g. A. Lovšin. V stvarnem, objektivnem, strokovno zasnovanem govoru nam je podal sliko in položaj, v katerem se nahaja prej omenjena zveza. Da to ni bilo ljubo, gotovim pristašem SLS, kateri menda ne prenesejo resnice, je jasno. G. kaplan iz Starega trga je tako dolgo izzival, da se je moral g. Lovšin razburiti, pa če bi bil iz železa. V tej razburjenosti je isti stopil na mizo, ki pa ni zadosti trdno stala in tako se je ista prevrnila, vendar pa je govornik ostal brez kakih posledic. V tem vrvežu je bil g. kaplan odstranjen, finale tega se bo odigral pa pred sodiščem. G. Lovšinu smo hvaležni ter mu ključemo »Korajžno in vztrajno naprej do cilja preko vseh zaprek. Poljanci so z Vami.«

Družinska vas. Dne 4. t. m., teden dni pred volitvami, smo imeli v Beli cerkvi pri tov. Ajdniku, res lepo obiskan javen shod. Tov. Bukovec nam je v lepih besedah povedal, kratko rečeno: vse. Še zdaj se z veseljem spominjam njegovega govora, posebno pa še z ozirom na shod SLS, ki se je vršil par dni za tem, na dan Malega šmarna. Cel ta esesarski shod, za katerega je že tov. Bukovec rekel in nam vsem nasvetoval, naj gremo poslušat, se je točno vršil po njegovih besedah. Cel čas govora je bil na »talerju« le Pucelj; in še celo njegove žene so se spomnili. Da povemo s kratko besedo, bomo li imenovali ta shod shod za SKS ali za SLS, bi bilo najbolje rečeno tako: »Kuhali in mešali so godlo, a vse skupaj so prav patentno prismodili in še posebej pripalili. Gosp. Sušnik je nekje v Maharovcu pri Št. Jerneju prestregel rogičo za svoje zasluge, vračajoč se s shoda. Ne bo nič več slin cedil po Čadražah. Na ta račun menda se je vršil pri nas shod esesarijev baje ob asistenci orožništva. Živela svoboda! — Sploh pa je bil cel ta shod le sama hujskarija. Vrhunec senzacij pa je dosegel z momentom, ko je govornik omenil ženo tov. Pucelja, češ, kakšna dobra kmečka gospodinja bo to, ko je pa vendar hči — sodnega nadsvetnika. Nad vsem tem je bilo ogorčenje toliko, da so se ljudje kar spraševali: »Oni v nedeljo pa vendar ni nobenega nič obiral, ampak je govoril res le o gospodarstvu in kmečkemu napredku. Pa je tudi lepo povedal, ta pa samo

jamra. Taka je bila ljudska sodba. Na koncu vseh koncev pa zavpije nekdo: »Kje je pa Kulovec dobil denar za marke, da je vsakemu volilecu pisal za volitve?« — K zaključku pa še to-le dogodbico, ali vabilo bi jo lahko imenovali: Kot volilec je dobil v naši občini pismo tudi star pastir, seveda »vele-spoštovani gospod«, ki menda še svoj živ dan ni dobil nikakega pisanja, razen pri zadnjih volitvah po običaju »Liebsbrief« g. Kulovec. Ravno isti čas ga je močno bolela noga, da je komaj hodil. Ko je pa zvedel, da so mu »gospod« pisali za volitve, se začne jeziti: »Tako me noga boli, pa me ne puste pri miru. Sedaj pa moram iti na vsak način, ker so pisali. Katera pa bo ta prava?« Dobil je dobro informacijo in romala je v — prvo! Ravno-prav, če mu ne bi bil dr. Kulovec pisal, bi bil brezdvomno ostal doma. In ravno s tem glasom po posredovanju dr. Kulovec smo dosigli geslo »enakost«. Gospodom se pa priporočamo še za naprej!

C.

Bela cerkev. Minul je 11. september, minuli so dnevi volitev. Ponosni smo lahko, da smo iz teh važnih dni izšli z zmago, s tako veliko zmago, ki je Bela cerkev že ni kmalu, v zadnjih 10 letih pa še sploh ne doživela. Da, zastava je res prava — Bela cerkev. Ponosni smo lahko, saj je naš rezultat za kmečko idejo, v primeri s prejšnjimi volitvami, ali pa bodisi v primeri s sosednjimi, bližnjimi in daljnimi kraji naravnost presenetljiv: SKS 78 glasov. No, srečo pa so imeli tudi slovenski radikali, oziroma SLS z ravnoistim nesrečnim številom 78. O, da bi bil saj eden več, saj ena kroglica! Bila je, a ni hotela biti. Kljub temu, da je zaostala ena kroglica do ponovne revizije skrinjic še v prvi (dotedaj smo jih imeli le 77), je bilo presenečenje vseeno nadvse veliko, vendar s tolažbo, da imamo eslesarji vsaj eno več. Ko pa je v

zadnji ena kroglica manjkala in smo jo na največjo srečo in na največjo nesrečo slovenskih radikalov našli v prvi skrinjici, je presenečenje naraslo nad vse vrhunce ogorčenja, jeze in nepopisne zavisti. Niso se mogli živeti v to. Sami sebi niso verjeli, a bilo je, je in bo res, sreča v nesreči. Sporazumeli smo se končno z geslom: enakost. Lepo, a grdo geslo. V primeri, da vzamemo zadnje državnozborske volitve, ali pa tudi oblastno-skupščinske volitve, smo ogromno napredovali. Saj smo imeli pri prvih le 23 glasov, pri drugih pa le 34 glasov, medtem, ko se je SLS vedno ponasala z lepim številom nad 100. Vse te čudne kroglice so pa kar naenkrat izpremenile svoje prepričanje, menda so jih že pri ministrstvu notranjih poslov v Beogradu tako našuntali, da so zlezle kar v prvo. Tretja, demokratska, jih je imela le 7, dokaz, da četudi je napredna stranka in pravi, da se bori za kmečke interese, vendar na kmetih nima bodočnosti, kar smo videli tudi v splošnem. Četrta skrinjica je kazala rezultat O. V peti je pa na veliko začudenje nas vseh kar ena manjkala. Bila je v njej le ena, reva osamljena in zapuščena, ki jo je dal oni komunist, potem, ko je vse luknje po »dopelt« prešlatal in prišel končno do zaključka: »Saj je vseeno, s svoje strani je tudi ta prva!« No upam, da sem dovolj očrtal naš volilno - političen položaj. Ker pa ne bo imel, gospod urednik, gotovo nič preveč prostora, bom prihranil komentar kroglicam, ki so zgrešile pot, za prihodnjico.

Ponovavas pri Grosupljem. Dne 25. septembra se vrši velika veselica na Taboru z lepim sporedom. Združeno z ogledom podzemeljskih jam župana Permeta, Ledenice in Mikličeve jame. Jame so bogato okrašene s krasnimi naravnimi kapniki ter so vsakemu dostopne. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

Fantje in dekleta — na plan!

V nedeljo, dne 25. t. m. se bo vršil v Ljubljani izredni občni zbor »Zveze društev kmetijskih fantov in deklet«. Tega zbora naj bi se poleg delegatov naših društev udeležili brez izjeme tudi vsi kmetjsko čuteči fantje in dekleta širom Slovenije. Treba je, da si ta dan izdelamo načrte našega delovanja na polju izobrazbe v bodočnosti ter da pokažemo celotnemu kmetjskemu ljudstvu — kdo da smo in kaj hočemo! Živimo v časih, ko je treba kmetjski mladini najširšega znanja in stanovske zavednosti. Dejstvo je, da je kmetjski človek še dandanes povsod zapostavljen in smatra se kot manj vreden od drugih. Žalostno ali resnično! In ali naj mi to mirno gledamo in čakamo, kdo nam bo opral ta srednjeveški madež gosposke domišljije? Ne! — tega ne smemo storiti, ampak nasprotno moramo se dvigniti in pokazati vsem našim prezirljivcem, da smo ljudje — moralčno prej ko slej boljši od njih in da hočemo tudi živeti človeku dostojno življenje. To pa lahko dosežemo le z združenimi močmi — potom organizacije, t. j. potom naših društev kmetijskih fantov in deklet.

Ne motim se, ako trdim, da je med nami še lepo število idealnih in izobraženih kmetijskih fantov in deklet, ki bi lahko svoje znanje in zmožnosti posvetili naši čisti kmetjski misli. Tudi ti naj se zdramijo in stopijo v naše vrste, da skupno in čimprej dvignemo našo zeleno zastavo! Pot je sicer težka, a ker je misel izšla iz duše našega kmetjskega človeka, je tudi zdrava in kar je zdravo, mora tudi zmagati. Vedeti moramo, da le to bo naše in to bomo imeli, kar si bomo sami ustvarili! In v tem znamenju Vas pozdravljam in kličem — na vsele svidenje v Ljubljani!

Ivan Kronovšek ml.

Iz Slovenske kmetjske stranke.

Kjerkoli so se dogajala volilna nasilja, naj naši pristaši in zaupniki takoj sporoče Tajništvu Slovenske kmetjske stranke, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Največja volilna nasilja so izvajali klerikalei in njihovi agitatorji, zlasti mladi kaplani, ki so na nezasišan način izrabljali vero in cerkev.

Potrebno je vse te slučaje točno popisati kje in kdaj so se dogodili z navedbo prič in javiti našemu tajništvu. Tajništvo SKS.

Tajništvu SKS v Ljubljani.

Dne 9. septembra vršila se je razdelitev ca 50.000 Din podpore za pogorelece Starega trga, kateri znesek je nakazalo ministrstvo poljoprivrede z naročilom, da se to razdeli v prvi vrsti onim, katerim je pogorelo poljsko orodje.

Dobili so nekateri in to celo taki, katerim ni pogorelo niti najmanj poljskega orodja, znatno večje zneske, kakor pa oni, ki so bili res po požaru ob vse poljsko orodje. Upamo pa, da še eksistira pravica in se bo tudi to zmoto še popravilo. Natančen potek delitve bomo priobčili prihodnjič ter naj to za danes zadostuje. — Opazovalec.

SEJMI.

- 26. septembra: Bučka.
- 27. septembra: Sv. Urban pri Ptuj, Koprivnik, Podbukovje, Borovnica, Trava.
- 28. septembra: Vel. Slivnica.
- 29. Sv. Barbara, Sv. Lovrenc pri Ptuj, Marenberg, Murek, Šoštanj, Veržej, Vildon, Pilštanj, Trnovo, Dovje, Rovte, Škofja Loka, Strigova, Grosuplje, Mirna peč, Mengeš, Nova vas, Zaverše, Lesce.
- 1. oktobra: Podčetrtek, Sv. Lovrenc v Slov. gor., Stari trg.

PODLISTEK.

Alojz Štular:

Sreča v nesreči.

V naši vasi je živel nekoč, mislim, da bodo vaščani lahko že letos praznovali, ko bode zrela koruza, desetletnico njegove smrti, majhen možiček, kateremu so rekli Andrejc. Andrejc ni imel ne bratov, ne sestra in tudi drugih sorodnikov ne. Sam je bil brez imetja, pasel krave in pomagal ljudem pri delu, da si je prislužil kruha. Opravljivi jeziki, ki ne morejo pustiti nikogar pri miru, pa so še dodali, da Andrejcu takole včasih zastane kako kolesce v glavi, seveda sam ni nikoli priznaval tega.

Imel pa je Andrejc to lastnost, da se ga je rad malo navlekel, ali kakor je sam rekel, da je bil dobre volje, in v takih trenutkih je Andrejc pokazal svoj govorniški talent, zlasti pa takrat, kadar smo luščili koruzo, tedaj je imel on vedno prvo in zadnjo besedo.

Luščili smo koruzo onega leta, ko je tako dobro obrodila, da tudi

najstarejši ljudje v vasi niso pomnili tako dobre letine. Vsi smo bili veseli, najbolj pa Andrejc, ker so za to poskrbeli že fantje, da se mu je razvezal jezik. Njegov vedno skremžen obraz se je razjasnil, usta so mu pa lezle kar same od sebe narazen.

Ni ga bilo treba prositi, naj pove katero, kar sam je začel:

»No, sedaj, otročki moji, ko ste mi tako lepo dušo privezali, vam bom pa povedal, kako se mi je godilo v tistih dobrih časih, ko sem se hotel oženiti in še sedaj Boga hvalim, da se nisem.

Takrat je bilo; tista onegava Meta mi je bila prav pri srcu, pa sem dejal: »Meta, ali nobena in nič drugače, Meta pa Meta.« Toda revež nisem vedel, kako bi si ji bil približal. Nekega večera pa se le opogumim in jo mahnem po vasi v senci dreves in hiš tja v Kurjo ulico, kjer je imela Meta ob kraju gozda majhno hišico. Nekaj časa čepim pod gostimi smrekami, nato pa se splazim pod okno in prav rahlo popraskam po steklu. Toda v sobi je bilo vse mirno, kakor preje. Zopet popraskam malo močneje in

zakašljam — zopet nič. E, si mislim, kar poklical jo bom, pa začnem, kakor me je naučil rajni Matevžek, ko sva še krave pasla:

»Meta, ali si gluha — kakor ta spodnja rjuha, — še una b'se oglašila, — če se ne b'la ti nanjo zavalila!«

Zopet nič; mene pa je zeblo, da je bilo le kaj, zato zopet pričem:

»Meta, luna je taka k' ena reta, — Meta, vsi fantje 'majo dekleta!«

Tedaj se pa le nekaj zgane v izbi, meni zastane srce in že mislim, da bi pobegnil. Tako tesno mi je bilo pri srcu, da se nisem mogel več premagati, in še preden se je odprlo okno, sem zlezel in se skril za bližnji grm.

»Norec,« je siknila Meta skozi zobe, ko je mislila, da se nekdo šali z njo in že je hotela zopet zaloputniti okno.

Tedaj se pa le opogumim. zlezem izza grma in rečem prav mило: »Oh, no, tak vendar, ne bodi tako huda, nisem te hotel vznemirjati, res ne! Rad te pa imam, Metka, prav rad!«

To sem bil srečen, ko je Meta pokazala svoje bele zobke in se mi je prav sladko nasmejala. Kar

poljubil bi jo, če ne bi bilo okno previsoko.

Nato je pomežiknila malo s svojimi črnimi očmi in dejala: »No, je že dobro, veš Andrejc, jutri grem k sv. Katarini, če hočeš, se bodeva gori dobila.«

»Pridem, prav gotovo pridem,« sem ji jel zagotavljati, ona pa je zaprla okno in izginila.

Drugo jutro sem bil že na vse zgodaj gori pri sv. Katarini in pri prvem medicarju sem kupil medeno srce, na katerem je bilo napisano:

Srček 's krompirja,
'z orehov'ga perja,
pa 'z ajdovih plev,
da b' ga veler ne zvez.

Nisem še dobro premislil, kaj naj pomenijo te besede na srčku, že je stala moja ljubljena Meta poleg mene.

»Ali si dolgo čakal?«

»Pravkar sem prišel,« sem ji odgovoril pogledal okoli sebe in ji stisnil hitro medeno srce v roke.

Čeprav sem delal tako oprezno, me je vendar videla tista krivogleda Jera, ki prodaja odpustke na gori in posledica je bila, da je Jera tisti dan prodala vse odpustke, še

Novice in razno.

† Joško Hočevar. — V ljubljanski bolnici je umrl 12. septembra na posledicah težke operacije naš tovariš in tajnik okr. organizacije v Vel. Laščah, komaj štiriinšestletni Joško Hočevar, posestnik, mesar in gostilničar. Pogreb pa je bil 15. septembra na farno pokopališče v Vel. Laščah. Dasi je bil lep delavni dan, vendar se je zbralo od blizu in daleč toliko ljudstva, da ne pomnijo še tako velikega pogreba. Peveci so mu zapeli pred hišo, v cerkvi in na grobu; na grobu pa so se poslovili od njega tov. Pucelj v imenu sosedov in prijateljev, g. notar Sink v imenu lovcev in pevovalci v imenu pevskega zbora. Pokojnik je bil v vseh krogih izredno priljubljen in ga bodo Vel. Lašče in okolica težko pogrešali. Naj počiva v miru!

Izredni občni zbor Zveze društev kmetijskih fantov in deklet se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih restavracije (hotela) Lloyd na Sv. Petra cesti v Ljubljani. Udeležba za delegate vseh društev je obvezna, ostali člani društev kakor tudi prijatelji našega mladinskega pokreta vljudno vabljeni. — Popoldne si udeleženci ogledajo Kmetijsko razstavo. Oddaljeni člani imajo polovično vožnjo, če si kupijo vstopnico za velesojm.

Nova tekstilna šola. V Leskovcu v Srbiji se je otvorila nova tekstilna šola, ki je že pričela z delom. Dosedaj se je prijavilo že 30 učencev.

»Ljubljana v jeseni« je gotovo najzanimivejša razstava v Ljubljani. Kmetijsko-strojna, sadna, čebelarstva razstava, kakor tudi higijenska razstava so zelo poučne. Vrtarska razstava je krasna.

Izseljeniška kvota izrpana. Naša kvota za izseljevanje v Zedinjene države za leto 1926/27 je izrpana.

Število državnih nameščenecv v Sloveniji. Po uradni statistiki je v Sloveniji 26.315 državnih uslužbenecv, ki so razdeljeni po uradih in zavodih takole: Vrhovna državna uprava 6, ministrstvo financ 2242, agrarna reforma 27, narodno zdravje 1089, prosveta 4932, notranja dela 769, vere 868, trgovina in industrija 170, socialna politika 38, kmetijstvo in vode 215, ministrstvo pravde 971, javna dela 693, gozdovi in rudniki 103, pošta 2045, promet (železnica) 10.664, monopolna uprava 1162, poštna hranilnice 119, carinarnice 220. Od teh 26.315 drž. nameščenecv je v I. kategoriji 1282, v II. kat. 6134, v III. kat. 2103, zvančnikov je 6168, služiteljev 867, ostalih nameščenecv pa 9761.

Koliko smo dobili iz Nemčije vojne odškodnine? Nemčija se je obvezala l. 1920., da bo na račun vojne odškodnine dobavljala razen materiala. Na temelju tega sporazuma je dobila Jugoslavija od Nemčije razne industrijske proizvode, posebno železniški material, lokomotive, ladje, avtomobile, poljedelske stroje, telefone in cele telefonske centrale. Dosedaj je prejelo železniško ministrstvo 450 lokomotiv, 620 osebnih in 10.390 tovornih vagonov. Do konca leta dobimo še 59 osebnih in 103 tovrne vagone za ozkotirne železnice in 6 lokomotiv. Skupna vrednost tega materiala znaša 13.214.301 zlatih mark. K temu pride še razen železniški material, kakor konstrukcije za mostove, za signale, tračnice itd. v vrednosti 55.105.111 zlatih mark. Za izboljšanje jugoslovanskega železniškega prometa je naročeno materiala v vrednosti 183.203.304 zlatih mark. Od tega je dosedaj dobavljeno 147.796.156 zlatih mark, ali v dinariih 1.800.000.000 ali ena milijarda 800 milijonov dinarjev.

Novi zakonski načrt o agrarni reformi, ki je bil že pred časom izdelan, bo predložen narodni skupščini takoj ko prične zasedati.

Dvodinarski falzifikati. Celjska policija je prišla na sled dvodinarskim falzifikatom, ki se jih težko spozna od originalov. Falzifikate se spozna po robu, ki pove, da je novce sestavljen iz dveh delov.

Bakarska železnica blizu Sušaka bo dograjena v 16 mesecih. Tekom dni se prične z graditvijo bakarske železnice, ki bo imela 10.300 m dolžine. Delo je poverjeno Petru Stančeviću, ki ima progo izgotoviti v 16 mesecih.

Pes odgrizel nos. Pred par dnevi se je javil pri zagrebški policiji neki možki, ki se je držal za lice, katero mu je silno krvavelo. Izjavil je, da mu je pes odgriznil cel nos, ko se je igral z njim.

V Hercegovini so odkrili kmetje velika ležišča manganove rude. O tem so obvestili pristojne oblasti, ki bodo poslale na lice mesta strokovne komisije, da preiščejo kakovost in količino rude.

Pretrsljiv slučaj ubogega dijaka. V mestu Veliki Varadin se je te dni odigrala pretresljiva tragedija. Desetletni deček Aleksander Berković, sin delavca, je silno hrepenel iti v gimnazijo. Toda ker so bili roditelji siromašni, niso mogli plačati šolnine, ki je precej visoka. Aleksander je napravil prošnjo za oprostitev šolnine, ali je bila odbita. Dečka je to tako prevzelo, da je odšel k reki Koreš, napolnil polne žepke kamenja, skočil v reko in utonil.

Najdaljši most. Najdaljši železniški most na svetu je dolg 120 kilometrov in se nahaja v Ameriki ter spaja kopno zemljo pri Floridi preko celega niza malih otokov z Key Westom. Stal je ogromnega denarja. Zgrajen je na betonskem temelju tako trdno, da je ostal popolnoma nedotaknjen za časa nedavnih velikih viharjev in poplav, kateri so zrušili milijardersko letovišče v Floridi Miami.

Ubit socialistični poslanec na Poljskem. Policija je pri aretaciji ubila socialističnega poslanca Mikolcia, ker se je z orožjem upiral.

Na Kitajskem razsaja kolera. V dolini reke Jangtse, posebno pa v mestu Nankingu, strašno razsaja kolera. Dosedaj se računa že na stotine smrtnih slučajev. Kolera se je razširila tudi na ondotne Evropejce in zaznamujejo že 8 smrtnih slučajev.

Rusi zahtevajo bivše carske parnike. Te dni se je uprla posadka parnika »Costa« in odplula v Odeso namesto v Carigrad. Posadko so najbrž podkupile bivše ruske parobrodne družbe, da je prislila kapitana odpluti v Odeso. Sovjetske pristaniške oblasti podpirajo prizadevanje bivših ruskih parobrodskih družb, da dobe nazaj svoje parnike. Sovjetska vlada je sklenila napeti vse sile, da dobi nazaj parnike, ki so sedaj v tujih rokah. Večino teh parnikov namerava sovjetska valda opremiti s topovi. Ako se ji ta načrt posreči, bo rumunska zunanja trgovina težko prizadeta. General Vrangl je imel več parnikov, ki so zdaj v rokah inozemskih parobrodskih družb. Dva bivša ruska parnika vozita sedaj pod francosko zastavo (»Maršal Foch« in »Francini«), dva pod holandsko (»Hendi Helena« in »Christini«), dva potniška pod turško (»Veliki knez« in »Aleksander Mihajlovič«), dva tovrna pa pod rumunsko. V Carigrad so bili prodani poleg tega 3 ruski ledokoli, 4 remorkerji in 19 tovornih ladij.

Najstrašnejši pokolj na svetu. Na Kitajskem so v enem dnevu poklali 80.000 ljudi. Ta pokolj nadkriljuje vse grozote jeruzalemskega pokolja in nasilnega pokolja za časa francoske revolucije. Po številu žrtev je to največji pokolj v zgodovini. Do pokolja je prišlo na ta način, da so člani kitajske narodne organizacije ubili nekoliko vojakov generala Peng - Ing - Sianga v mestu Čiang - Te. To mesto se nahaja v severni pokrajini Honanu in šteje 300.000 stanovalecev. Da se čete Peng - Ing - Sianga maščujejo, so navalile v mesto Čiang - Te in začele klati žene, starčke, otroke, vse kar jim je prišlo pod bajonet in meč. Očividci pripovedujejo, da je bilo poklanih okrog 80.000 ljudi.

Milijonska dolarska posojila. — Amerika se pogaja s sledečimi državami za dolarska posojila: 120 milijonov dolarjev za Avstrijo, 50 milijonov dolarjev za Bolgarijo, 45 milijonov dolarjev za Grčijo. Znana banka I. P. Morgan and Co bo vrnila 15. oktobra 4.250.000 dolarjev Dawesovega posojila.

Šaljapinov honorar. — Šaljapin, znani ruski pevec, bo pel na Dunaju, v Pragi in dvakrat v Berlinu ter bo prejel za vsak svoj nastop 3000 dolarjev ali 165.000 dinarjev.

Nesrečna smrt znamenite plesalke. Po celemu meščanskemu svetu znana plesalka Izidora Duncan je pred par dnevi žalostno končala svoje življenje. V znamenitem francoske mletovišči Nizzi se je peljala v avtu na sprehod. Okrog vrata jo mela ovit židan šal. Med vožnjo se je konec šala zapletel med avtomobilsko kolo, pri čemur je šal zategnil plesalko okrog vratu in jo v par trenutkih zadušil.

zmanjkalo ji je raznih sladkorčkov in srčkov, kajti vsakemu je šepnila nekaj na uho in prav skrivnostno pomežiknila in kar trlo se je kupcev okrog nje. Zvečer je vedela o tem že cela vas.

Kako je bilo potem, res ne vem dobro. Le to me je skrbelo, če se mi prej ne raztrgajo podplati ali pa, če mi zmanjka srebrnikov v skrinji, preden bom dobil svojo Meto. Večkrat sem rekel, da bi lahko že enkrat stopila doli v župnišče, da bi naju gospod zvezali, toda ona je vedno odlašala. To odlašanje me je že jezilo in nekoč ji kar tebi nič meni nič zabrusim v zobe:

»Ti, Meta, veš kaj? Jutri grem jaz v mesto, da kupim prstane, potem se pa lahko takoj poročiva. Ali ne?«

»Le, če hočeš,« je dejala in se namrdnila.

Drugi dan je kakor nalašč deževalo kar curkoma in jaz revež nisem mogel nikamor. Zvečer grem zopet v Kurjo ulico k Meti, da bi videla, da se tudi ploče ne ustrašim zaradi gorečih ljubezni.

Toda, ko se priplazim tja, vidim v sobi na stropu tako čudne sence,

da me je bilo kar strah. Ko sem čul pritajeno govorjenje, brž splezam, da bi bolje videl, na bližnje drevo, ki je molelo svoje veje prav tja nad okno.

Ko se splazim na tisto krivo vejo in pogledam v sobo, se mi je stemnilo pred očmi, veja čudno zaškripalje, glasen resk in že se zvijam z zlomljeno nogo na mokrih tleh.

Tako je bilo, to še vem, drugo so mi pa povedali dobri ljudje, ko sem prišel iz bolnice.

Tistega Jerneja, ki gori v kotu lušči koruzo in se sedaj prav grdo drži, tistega sem videl takrat, ko sem pogledal skozi okno, ravno ko je prav sladko poljubil svojo Meto. Ni se še posušilo listje na odlomljeni veji in med tem ko sem še jaz tarnal v bolnici nad mojo zlomljeno nogo, sta se že Jernej in Meta poročila.

»Ali ni res, Jernej?«

»Res je res, pa tiho bodi in ne vlači starih reči na dan,« mu je odgovoril ta in hitel luščiti koruzo.

»Ljudje so govorili,« je nadaljeval Andrej, da te je Bog kaznoval takoj prvi dan, ker si mi ukradel Meto. Pravijo, da si ji stopil na poti

iz cerkve na ono svilenokrilko, ki sem ga ji kupil jaz za poroko...

»Svile še videlo ni,« ugovarja Jernej.

»No kakršno je bilo,« je nadaljeval Andrej, »glavno je, da je ženin dobil takoj od ljubeznive neveste par ne prav milih pod rebra.

Svatba ni bila Bog ve kaj vesela, le stari Medved je raztegoval vesele svoj meh in — pri tem je Andrej še bolj raztegnil svoja široka usta ter zapel:

Kordeva j' plesala,
še Kneza za njo,
še Burja b'la rada,
prestora ni b'lo.

V en'mu kot je b'la brana,
v ta drug'mu drevo,
v ta tret'mu pa Medved
s ta sivo brado.

»Jernej, ali ni bilo res tako?«

»Res, res,« je pritrdil Jernej, Metin mož, in se pogladil po hrbtu, kamor so še malo prej prav neusmiljeno padale trde Metine pesti.

Andrej se je prav poredno namuznil, kajti zdravniki so mu izlečili zlomljeno nogo, čas pa je začel tudi njegovo srčno rano in tako ni čutil Andrej nobenih bolečin.

V Ameriki umirajo ljudje od vročine. V državi Illinois v Združenih državah ameriških vlada silna vročina. Vse šole so zaprte in do sedaj je umrlo že mnogo ljudi od vročine.

Strahovite posledice tajfuna na Japonskem. Tajfun, ki je te dni besnel nad Japonsko, je povzročil ogromne škode v Jokohami. Več velikih palač je porušeni, mnogo poplavljenih. Pod ruševinami neke šole je obležalo 30 otrok. V mestu Kamenoto je našlo smrt 119 ljudi. V celoti je porušeni preko 10.000 hiš in več tisoč mrtvih in na 100.000 ha zemlje pod vodo.

Kuga kosi v Bombay. V Indiji v mestu Bombay se je vnovič pojavila kuga, ki se širi na vse strani. V Bombay umira dnevno 150 oseb.

Nova rudnina. Ruski profesor Borisov je našel na polotoku Kola novo rudnino, ki jo je imenoval nefelin. Znanstvenik trdi, da je na polotoku 30—50 milijonov ton te rudnino. V keramičnem inštitutu v Petrogradu so napravili z novim mineralom poizkus. Nefelin so pomešali s peskom in kreda. Zmes je dala iz boro steklo, ki je veliko cenejše kot steklo, ki se pripravlja običajno.

Rdeč dijamant. Pred meseci so izkopali v lihtenburških dijamantnih jamah v južni Afriki rdeč dijamant, ki je tehtal 18 in pol karatov. Dragulj so brusili v Amsterdamu in tehta brušen 5 in pol karatov. Diamant ima posebne vrste sijaj. Veščaki trdijo, da je dragulj posebnost, čigar vrednote ni mogoče določiti.

Katastrofalne poplave v Rumuniji. Poplave v Rumuniji zavzemajo vedno večje dimenzije. Osem vasi je popolnoma pod vodo. Iz vode mole samo dimniki. Doslej so našli 10 mrtvecev. Mnogo ljudi je brez sledu izginilo.

Število angleških rudarjev. Angleško premogarstvo zaposluje sedaj okoli 685.000 rudarjev.

Zopetna nesreča z aeroplanom. V Newyorku se je te dni zrušil na zemljo veliki aeroplan tipa Focker. Pilot in pet popotnikov je mrtvih.

Poravnajte naročnino!

»Zedinjena Slovenija!«

Pri zadnji volilni borbi na Štajerskem so klerikalci silno hujskali ljudstvo proti tov. Prepeluhu, češ, da je tujec, »Kranjc!«. Tudi prof. Vesenjak in dr. Korošec sta napela te strune »Zedinjene Slovenije«. Na Kranjskem tega ni bilo. Zato pogledajmo malo v statistiko. Kranjska z Ljubljano vred voli 11 poslancev. Med njimi so 4 »Štajerci«: dr. Korošec, kaplan Smodej, inž. Serbec in dr. Kramer. Vsa Slovenija s Prekmurjem vred voli 26 poslancev. Od teh je: 7 Kranjcev, 1 Primorec (soc. Petejan), in 18 Štajercev. Tako je danes. Nekdaj so organizirali SLS sledeči »Kranjci«: dr. Šusteršič, dr. Krek, dr. Lampe, Povše, Žitnik. »Kranjci«: dr. Prešeren, Čop, Levstek, Jurčič itd. so ustvarili pa slovenski književni jezik. Pa pride kakšna duševna reva, ki pravi v Sloveniji, da je »Kranjc tujec na Spodnjem Štajerskem!«

Župančič pravi v svojih »Epigramih«:

»Svečenike poznam — vsak stan se dičil bi z njimi:
kamor postaviš moža pravega, je svečenik;
v vseh stanovih so spet možički ne bodi jih treba —
suči ga sem in tja, spredaj in zadaj je pop.«

ZA SMEH.

Lenoba pri delu.

Predelavec: »Jože, zakaj pa nisi vedno po eno desko, medtem ko vsi drugi nosijo po dve?«

Delavec: »Tega ne veš? Preleni so, da bi dvakrat napravili pot.«

* * *

Pred vratmi stoji deklica in prosi mimoidočega gospoda, da ji odpre vrata. Ko ji odpre, jo vpraša:

»Zakaj pa sama ne odpreš vrat?«

»Ker je kljuka nanovo prebarvana.«

VREDNOST DENARJA.

Za 1 dolar	Din 56.64.
Za 1 liro	Din 3.07.
Za 1 avstr. šiling	Din 8.—
Za 1 češko krono	Din 1.68.
Za 1 francoski frank	Din 2.22.
Za 1 zlato marko	Din 13.50.
Za 1 švic. frank	Din 10.94.

Narodni gospodar.

Organizacija kmetijske službe v oblastih.

I.

Časopisna polemika o organizaciji javne kmetijske službe je dovela do številnih ugotovitev, katere morejo merodajni činitelji v polni meri upoštevati, ako jim je ležeče na tem, da se slovensko kmetijstvo hričuje dovspe na zaželeno višino. Kmalu bo že vsak lajik vedel, da organizacija kmetijske službe v Sloveniji in sploh v državi resno boluje. Naša javna kmetijska služba vidno hira in potrebuje dobrega zdravnika! Prvi činitelj, ki je poklican, da ozdravi ta bolni organizem, je **oblastna samouprava**. Časopisna polemika je vsej javnosti pokazala s prstom na številne bistvene **vzroke** dosedanjih neuspehov kmetijske službe. Vzrokov, da ta važna služba pri nas le živi, je pa dolga vrsta. Popolna odstranitev vseh ovir je fundamentalen predpogoj za uspešno udejstvovanje kmetijskih strokovnjakov.

Činitelji, ki odločujejo o nadaljnjem delu za povzdigo kmetijstva, morajo za stalno odstraniti vse vzroke hiranja organizma, ki je v svojem ustroju drugače docela dober. Za to pa treba volje, umevanja, stanovitosti in doslednega upoštevanja načel narodnega gospodarstva in zdrave uprave. V nasprotnem slučaju ne more priti pospeševanje kmetijstva v normalen tir.

Polemika je nadalje dokazala, da bi storile oblastne samouprave težko napako, če bi centralizirale vso kmetijsko službo pri osrednji oblastni upravi. Bivši deželni odbori so imeli s centralnim aparatom kmetijske službe sicer prav lepe uspehe, toda to še ne dokazuje, da bi enaki uspehi zadoščali potrebam današnjega kmetijstva. Tudi niso bili tedanji uspehi toliko, da bi predstavljali potrebni, zaželeni višek. Kmetijske razmere so se po vojni v marsičem izpremenile in zahtevajo danes najintenzivnejše pospeševalno delo, kakoršno ni mogoče vršiti s samim — centralnim aparatom strokovnih specialistov. Kajti kmetijstvo v povojni dobi napreduje znatno hitreje in zahteva

najpodrobnejše sodelovanje strokovnjakov na terenu samem! Zaradi tega nam pride ravno prav institucija okrajnih kmetijskih referentov, ki je razmeroma cenen in zelo gibčen aparat za podrobno udejstvovanje specializiranih okrajnih strokovnjakov med narodom, ki mu je živa potreba, da dela strokovnjak z njim dobesedno roko v roki. Za to trditev govore vsi važnejši argumenti.

Skoraj od prevrata sem se je ves čas pisalo, govorilo in polemiziralo o organizaciji javne kmetijske službe. Izpremenilo oziroma izboljšalo se ni v tem oziru seveda nikjer nič, nasprotno, vse poti peljejo stalno navzdol. V zadnjem času pa je prišlo do vrhunca razmotrivanja. Pri bilanci teh razmotrivanja lahko pride vsakdo, ki je upoznan s stanjem in potrebami našega kmetijstva, do sledečega naziranja in končnih sklepov:

1. Oblastne samouprave naj nastavijo pri centralnih oblastnih uradih za vsako poglavitno kmetijsko panogo po enega preizkušenega specialista in sicer za poljedelstvo, živinorejo (upoštevajoč organsko zvezo s poljedelstvom), mlekarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, čebelarstvo in združništvo. Oblastni specialisti naj bi bili v stalnih stikih z okrajnimi kmetijskimi referenti, delovali z njimi vsposedno in sporazumno in jim po posebnem programu dohajali na pomoč in v spopolnjevanje zunanega dela v tistih panogah, v katerih se kmetijski referentje ne morejo specialno baviti.

Pouk iz živinozdravstva bi lahko vršili okrajni veterinarski referentje nalično, kakor vrše okrajni kmetijski referentje kmetijski pouk. Enako glede gozdarškega pouka. Za oboje treba seveda primernih in stalnih kreditov. Rastlinozdravstvo je velevažna veda, ki bi jo bilo gojiti s pomočjo specialistov fitopatologov na »državnih kmetijskih poskusnih in kontrolnih postajah«, ki nudijo vse pripomočke za gojenje omenjene kmetijske znanosti. Z njimi naj bi bili okrajni kmetijski referentje in oblastni specialisti v stalnih stikih.

2. Če ostane institucija okrajnih kmetijskih referentov v rokah države, je zaradi velike koristi za povzdigo kmetijstva nujno potrebno, da oblasti posredno in neposredno pomagajo tej instituciji do zaželenega razmaha. Do razmaha pa zmore priti šele po izpolnitvi obče znanih predpogojev, ki jih eo ipso stavi taka institucija in katerih je cela vrsta: 1. Predvsem naj država sistemizira službena mesta okrajnih kmetijskih referentov pri srezkih poglavarstvih. 2. Zaradi mnogostranskega intelektualnega udejstvovanja in naporne službe naj država okrajnim kmetijskim referentom zakonitim potom zagotovi hitreje napredovanje v službi, vsaj tako, kakor je zagotovljeno ljudskošolskim učiteljem. Saj funkcije ljudskih učiteljev pač gotovo ne prekašajo važnosti funkcij okrajnih kmetijskih referentov, če se oziramo na odgovornost poslednjih za povzdigo kmetijske produkcije, organične strokovne in splošne naobrazbe najširših plasti kmečkega naroda v enem celem okraju ali celo širšem delokrogu. 3. Nastavlja naj se le zadostno kvalificirane, preizkušene in individualno sposobne moči na taka mesta. 4. Istim naj se načelno prizna stalnost na službenem mestu ter jih ne premešča neprostovoljno in brez dokazano tehtnih razlogov. 5. Zagotovi naj se jim reden potni pavšal od najmanj 1000 Din mesečno, enako tudi reden pavšal od vsaj 100 Din mesečno za strokovno časopisje, literaturo in razne strokovne pripomočke. 6. Uvede naj se strokovno nadzorstvo nad okrajnimi kmetijskimi referenti in zagotovi v ta namen stalne kredite.

Komur se čudno zdi, da se vedno in povsod poudarja ravno gmotno stran kmetijske službe, naj se vendar točno informira, katera načela veljajo za vsakršno uspešno produkcijo! Eno teh načel se glasi: plačaj dobro delavca (duševnega in telesnega), če hočeš Ti od njega glavno korist. Na primer moderno urejeno veleposelstvo daje upravitelju, adjunktom, šafarjem in »švicarjem« poleg primerne dnevne in naturalne plače tudi razne premije. Od tega vleče glavne koristi posestnik oziroma posestvo. Tudi javnega kmetijskega uradnika je praviloma smatrati upraviteljem ozir. adjunktom pri upravljanju sistema kmetijskih jedinic. Kmetijska služba vsakršne vrste je pač čisto specialne narave in veleva enako specialen postopek z gmotne strani; drugače

ne more biti pravih uspehov. Primerjajmo, kako je v tem oziru n. pr. na Češkem, v Nemčiji, Holandiji. Delo in kapital sta pač nerazdružljiva faktorja.

Oblastne samouprave naj zaenkrat odstranijo s pomočjo samoupravnih sredstev vsaj največje ovire uspešnega udejstvovanja ustanove okr. kmet. referentov. Predvsem naj omogočijo z izrednimi samoupravnimi krediti tem strokovnjakom potovalno delo za toliko časa, dokler tega ne stori država. Investicija letnih okrog 150.000 Din v ta namen bi doprinesla kmetijstvu ene oblasti nedogledne koristi. Oblastni kmetijski urad s svojimi specialisti bo šele takrat dosegel upoštevanja vredne, širše uspehe, kadar bodo delali samoupravni in državni strokovnjaki vsposedno in sporazumno. To bo pa mogoče šele tedaj, kadar bodo poleg samoupravnih tudi državni eksponirani strokovnjaki primerno plačani za službo in potovanja. V strokovnem oziru bi lahko prišel na ta način kompletan aparat javne kmetijske službe najcenejšim potom v roke oblastne samouprave.

Če bi država nameravala ukiniti nekatera mesta okr. kmetijskih referentov s tem, da razširi delokrog enega referenta na dva srezu, v tem slučaju naj bi skušale oblastne samouprave v lastnem interesu to namero preprečiti. Razlogi: 1. Ako naj okr. kmetijski referent vrši kmetijsko pospeševalno delo res intenzivno, bo zamogel biti svoji težavni nalogi kos samo v okviru enega srezu. Pri dveh srezih bi mu bilo intenzivno strokovno delovanje nemogoče, ker bi ga skoraj docela absorbirala kmetijsko-policijska in strokovno-pisarniška dela, — za podrobno delo med narodom pa bi mu nedostajalo časa. 2. Ob širokem delokrogu dveh srezov bi se kmet. referent nikakor ne mogel ne specielno in ne individualno udejstvovati, tudi bi se ne mogel v gotovi stroki specializirati. Vsled tega bi ne moglo biti njegovo delovanje dejansko produktivno v smeri povzdige kmetijstva. Najmanj, kar bi oblastne samouprave v tem slučaju za vsako ceno morale skušati doseči, bi bilo, da bi prevzel okrajni kmetijski referat kvalificiran, preizkušen strokovnjak, kateremu bi se dodelilo stalnega pomočnika z nižjo strokovno izobrazbo (t. j. državnega uslužbenca III. kategorije ozir. zvančnika ali celo dnevničarja). Le na ta način bi se zamogel kmetijski referent v dveh srezih uspešno udejstvovati pri kmetijskem pospeševalnem delu na terenu, medtem ko bi država vendar nekaj prihranila. Analogen postopek vidimo pri okrajnih šumarskih referentih z dvema srezoma, ki imajo na razpolago v vsakem srezu še po enega srezkega gozdarja III. kategorije. Okrajna šumarska služba je važna in potrebna, ni pa važnejša in potrebnejša od okrajne kmetijske službe, — če gre resno za povzdigo kmetijstva.

Ako pa prevzame oblastna samouprava vso kmetijsko pospeševalno službo v svoje roke (kar je pa malo verjetno), v tem slučaju naj preskrbi okrajnim kmetijskim referentom v polni meri vse predpogoje za uspešno delovanje, kakor so zgoraj označeni: Če se to zgodi, bo dejanski napredek kmetijstva zagotovljen.

3. Opaziti je, da merodajni faktorji čimdalje bolj upoštevajo strokovnjake z akademsko predizobrazbo in da se kljub vsej dejanski usposobljenosti sicer polagoma, a čimdalje bolj odrija agronome s polno srednješolsko in one z nižješolsko predizobrazbo. Sličen pojav bi bil naraven pri vsaki drugi stroki, pri kmetijstvu ga pa moramo smatrati za pogrešenega in sicer zaradi čisto posebne narave kmetijske službe in tudi predmetnih izkušenj. Visoka šola goji kmetijstvo skoraj izključno kot znanost, ki naj bo temeljna podlaga široki praksi in vzgaja za to predvsem agronome-znanstvenike, medtem ko nudi tudi višja kmetijska srednja šola svojim gojencem v znanstvenem oziru docela zadostno podlago, je pa dokaj bolj usmerjena na bodoče praktično delovanje istih, ker se ozira v prvi vrsti na spajanje teorije s prakso. Podrobna praksa tudi največ potrebuje ravno takih moči. V moderni državi je pač potrebno smoteno razvrščeno, vzporedno delo obeh vrst agronomov, gre pa tudi obema primerno priznanje v službi. Pogledjmo Avstrijo, ki dela z vsemi sredstvi in s polno paro na pospeševanju kmetijstva in ki ima nedogledno več absolven-

tov poljedelskih visokih šol kot mi. Avstrija ne samo, da ne zapostavlja n. pr. agronome-srednješolce v javnih in privatnih službah, nasprotno, srednješolcem, ki se posebno odlikujejo, so v Avstriji odprta enako akademikom skoraj vsa kmetijska službena mesta. Avstrijski narodni gospodarji in krmarji vedo dobro, zakaj tako postopajo. Oni cenijo zadostno kvalificiranega strokovnjaka po dejanski sposobnosti, po njegovem delu in uspehih. Isto velja za Češkoslovaško, kjer so v glavnem srednješolci dvignili kmetijstvo na še višjo stopnjo kakor v Avstriji. — Nikomur ne pride na misel, odrekati posameznim akademikom izobraženim strokovnjakom lepe zasluge za naše kmetijstvo, n. pr. kar se tiče šolstvene in upravne strani te stroke. Čast komur časti! Ampak kar se je od vsega početka doslej v večjih obsegih dobrega ustvarilo za povzdigo slovenskega kmetijstva, skoraj izključno vse je bilo žrtvepolno življensko delo agronomov in oenologov srednješolcev! Ta konstatacija absolutno drži. Spominjamo samo na eminentne zasluge za povzdigo slovenskega kmetij-

stva s strani naših starejših strokovnjakov-srednješolcev: Povšeta, Dolenc, Pirca, Rohrmanna, Skalickyja, Belleja, Zmavca, obeh Strekeljnov, Gombača, Puklavca in drugih. Tudi več mlajših srednješolcev se priznajo uspešno udeležuje, n. pr. Priol, Šega, Kafol, Stoklas na Grmu, Vardjan v St. Jurju i. dr. Ta dejstva dokazujejo, da so agronomi z višjo srednješolsko strokovno izobrazbo polno usposobljeni vršiti in biti kos najtežjim nalogam moderne kmetijske službe, zlasti pa pospeševalnemu delu med narodom. Bilo bi tedaj zelo zgrešeno, če bi se nadaljevalo z odtrgivanjem srednješolcev od važnejših kmetijskih funkcij. To bi se pri pospeševanju kmetijstva maščevalo.

Podobno velja tudi glede odlično usposobljenih in v praksi preizkušenih absolventov nižjih kmetijskih šol. Topogledno spominjamo na naše odlične strokovnjake Goričana, oba Zupanca, Matjašiča i. dr., katere glede uspehov lahko upravičeno uvrščamo med gornje.

Pri kmetijski pospeševalni službi treba tedaj glede strokovne usposobljenosti

strogo ločiti in upoštevati troje: 1. Na šolah pridobljeno teoretsko usposobljenost, 2. prakso na posestvih po dovršenih študijah, 3. individualno sposobnost a) za delo med narodom (ki je najvažnejša —), b) za učiteljsko službo na strokovnih šolah, c) za strokovno-pisarniško delo. — Eminentne važnosti za vsakoršen uspeh je, da se zaposli izšolanega strokovnjaka tam, za kar je dotičnik individualno najbolj sposoben. Za samoupravno kmetijsko službo in za državno zunanjo službo zamorejo priti praviloma v poštev samo zadostno predizobraženi, preizkušeni in za delo med narodom individualno sposobni strokovnjaki. Povsod na svetu najdemo slučaje, ko je teoretsko morda najvišje usposobljeni strokovnjak — individualno lahko popolnoma nesposoben za upravo posestva ali pa za pospeševalno delo na terenu, in obratno. Isti bi se morda odlično udeleževal kot strokovno-pisarniški uradnik ali pa kot učitelj teorije na šoli. Na veleposestvu, ki se mora vzdržati samo iz sebe in ki se bori za obstanek, uprava kljub morda odlični šolski kvalifikaciji kaj kmalu izloči stro-

kovnjaka-nameščenca, če ni tudi praktično poraben. Oblasna samouprava naj tedaj namesti, uporablja in plača kvalificirane kmetijske strokovnjake po njihovi individualni sposobnosti za podrobno delo, daje naj prednost onim, ki znajo na šolah pridobljeno teorijo po danih razmerah plodonosno spajati s prakso, ki so tedaj zmožni na terenu samotojno delati in ustvarjati. To je edino dober princip moderne kmetijske administracije. Moderni gospodar meri človeka, ki ga namešča, predvsem z vatlom individualne sposobnosti in produktivnosti, po rentabilnosti njegovega dela, ki je edino pravo merilo za dejansko usposobljenost ter ceni šolska izpričevala in naslove le pogojno s tem. Tega mnenja je nedvomno tudi sleherni slovenski kmet, ki bi nesposobnega strokovnjaka prej ali slej gotovo sam izločil kljub morda najvišji šolski predizobrazbi.

Upati je, da pripomorejo ta izvajanja do pravičnega pojmovanja in postopanja glede ene izmed najvažnejših javnih služb. Josip Sustić, Radovljica. — Frane Malašek, Novo mesto. — Frane Wernig, Laško.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštna hranilnica št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzofavke „Kmeti dom“. Telefon št. 2847

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročilu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na knjižice

6%

brez odpovedi

čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2 in od 3.—4.1/2

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.

Glavni dobitnik

drž. razredne loterije

je zadel kupec srečke 12.950

pri KOMERCIJALNI BANKI D. D.

Ljubljana, Dunajska cesta.

Srečke za 4. razred 14. kola na razpolago.

Pšenico, rž, fižol

(mandalon ribničar in prepeličar) ter vse druge

poljske pridelke kupuje po najvišjih cenah

„EKONOM“

osred. gospodarska zadruga

Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

Najboljši in najtrpežnejši ŠIVALNI STROJI so: „GRITZNER“ in „ADLER“ za dom, obrt in industrijo, v raznih oprelih. — Istotam švicarski pletilni stroji „DUBIED“. Pisalni stroji „URANIA“.

Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija. Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Kmetje in kmetice, fantje in dekleta!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

(direkcijski pri Narodni banki)

Pošt. ček. rač. 13.853

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. cesij. — Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.